

ნაკადული

საზოგადოებრივი ჟურნალი

მცირე წლოვანობათვის

შ ი ნ ა ა რ ს ი:

1 ნაკადული	171
2 ბავშვები და ბელურები	172
3 ვირის ჩივილი	177
4 თოვლის ფიფქი	179
5 შელია და კურდღელი	181
6 მირიანიდან ვახტანგამდე	183
7 არგონაველების ამბავი	185
8 ნარევი: ა) ატლანტის ოკეანეს ხო- მალდის საკუქნაო, ბ) მოდარაჯე გველები	190
9 ხახალისო სამუშაო და გასართობი: ა) „კვე-მალულა“, ბ) თვით-მოცე- კვაფი, გ) გამოკანები, დ) ამოკანე- ბის და უჯრების ახსნა	192

№ VII

თ ე ბ ე რ ვ ა ლ ი

1905

საქართველოს
ხალხთა ბიბლიოთეკა

Дозволено цензурою 26-го февраля 1905 г. Тифлисъ

ნაკადული

სალი კლდე ვასკდა... ნაკადი
ვადმოხუსხუსდა ანკარა
და ბუჩქ-ბაღსებს, უვავილებს
თვის მოვლინება ახარა.

„აუვადით, — ჩაურაკრაკა, —
ვარდაიფურქეთ ველადო,
ნუ შეუდრკებით ვკაღვასა,
მოვლენილს თქვენდა მწველადო!

თან მომაქვს ძალა სიცოხლის —
ეს შეების ნაკადულიო,
უსუად მოგიწევავთ ფესვებსა,
რომ ვაგამთელდეთ წელულიო!..“

და თან ჩუსხუსით ვასწია,
ტეე-მინდორ-ველი დაღარა,
მსეუებით მორწეო მიღამო,
ვამოაცოცხლა, ახარა.

ვ. რუხაძე

ბავშვები და ბელურები

— ჭეივ, ჭეივ, დედა მოფრინდა,
დედა! მე, დედილო, მე...

— არა, მე, მე, ჩემო კარგო დე-
დილო!...

— ჩემთვის არ გიჭმევია, დედი-
კოჯან, ჩემთვის... ჭეივ, ჭეივ....

— ჭეივ, ჭეივ, მოიცათ, მოიცათ, უკვლას გერგებათ. რო-
გორ არა გრცხვენინან, ცქციტუნავ, შენ კიდევ თხოულობ... შენც
კოპწიავ? აი, აი, აი, ჯერ თქვენ უფროსს ძმებისთვის,
მოუსვენარასა და სწრაფიანთვის, სომ სულ არაფერი მიჭმევია,
ისინიც უნდა დაჯანაურო... აბა, მიიწ-მოიწიეთ, თქვენ გენაც-
ვალოს დედა, ჩემო ლამაზებო, ჩემო ზანაფიკინა ცელქებო...—
ამ სიტყვებით მხიარულად ჩაფრინდა ლამაზ, მწვანე ბუნქმი
ნაცარა ბელურა თავის ბუდეში შვილებთან. უკითელ, განიერ
ნისკარტიანი, თითქმის ტიტველა ბარტყები საშინლად ჭეიო-
დნენ, ალუბდნენ ხასხას, სცდილობდნენ დაესწროთ ერთმანეთის-
თვის და წაეკლიჯათ დედისთვის დიდი გამრეული ჭია, რო-
მელიც იმან მოიტანა. მაგრამ, ეტეობოდა, დედამ კარგად იცო-
და თავის შვილების ხასიათი, უკვლას რიგით აჭმევდა და კარ-
გად ახსოვდა, რომ ესლა მოუსვენარას რიგი ჭეიო. ჩამოჯ-
და თუ არა ბუდის კიდესე, მაშინვე გაუწოდა მას ჭია.

— ოჰ, დედილო, როგორ დაგიგვიანდა, შიშხილით მოუ-
კვდი; ეჰ, როდის იქნება, ერთი მე თვითონ დავიწეო ფრენა!—

შესტირა დედას თვალ-ცრემლიანმა სწრაფიან და შურდულად და
და თავის უმცროს ძმას, რომელმაც ჩაელაპა ჭია და ესლა
ტკბილი ნერწყვის ელაპვით მხიარულად სწავდა კისერს.

— შენც, შენც მოგიტან, შეილო, ვეკლასე დიდი ხარ, უნ-
და მოითმინო... რომ იცოდე, რა მხელი საძოვარია!..

— შენ არ ამბობდი, იქ, დიდი სახლის უკან, მშვენიერი
ნაგავიან და შიგ ასეთი მსხვილი, გემრიელი მარცვლებიაო...

— ჭეივ, ჭეივ, შენ თითონ ამბობდი... ჩვენ მსხვილი მარ-
ცვლები გვინდა!..— დასძახეს სხვებმაც, შემოესივნენ დედას და
მხიარულის ჭეივილით ფრთებ ქვეშ შეუძვრნენ.

— მართალია, მართალია, ჩემო ზაწაწკინებო, მაგრამ იქ
რომ ზატარა ორფეხა ავი ცხოველებია, ვეკლას. შურდულები
აქვს... აბა, წავალ ესლა და სწრაფიანსაც მოვუტან საჭმელს. ჭეი-
ანად იეავით, არ იჭეივლოთ, არ იხმაუროთ, თორემ ის ორ-
ფეხა ცხოველები ვეკლას დაძვრებიან და არ წავიკუვანონ...

ბელურა გაფრინდა. ბარტყები ჩაჩუქდნენ და დასუჭეს თვა-
ლები. ბელურამ ზირ-დაპირ მინდორისკენ გასწია, მაგრამ
უცებ გაბედულად მოტრიალდა და დიდ სახლის უკან გაჭქან-
და. შორიდანვე დაინახა ნაკვის გროვა. სააშური თბილი მზე
ცხოვლად ანათებდა და აწრიალებდა ნაკავში შიგა და შიგ ჩა-
რეულ თუნუქებს, მძივებს, ვვითელ ჩაღის ნატყებს და ჭიქის
ნამტვრევებს. ჩიტუნია ისარივით დაეშვა და ჩაჯდა ნაკავში,
სადაც ბელურები და ქათმები მოჩანდნენ.

— ოჰ, დეიდა-ჩემს ვახლავარ!— მიესალმა იგი ერთ ბელურას,
რომელიც იქვე იქექებოდა და ჩვენ ნაცნობ ბელურას ჩაფრება-
ზედ შეშინებული იქით გადასტა.

— აჰ, შენა ხარ, ჩემო დისწულო? რომ იცოდე, როგორ შეშე-
შინდა: ჩვენი ძტერი ორ-ფეხა ცხოველები მკვანა. აქ დარ-
ბოდნენ ესლა შურდულებით ხელში... ხომ იცი, აი, ბიჭებს
რომ ეძახიან...

— ოჰ, როგორ არ ვიცი, რამდენი უბედურება გამძირავებდა იმბითის წუბლობით, დეიდა ჩემო, იმათ გამინადგურეს ძარძმან ბუდე, წამართვეს ჩემი საუკვარელი, თითქმის დასაფრენი შვილები... ვერ წარმოიდგენთ, რა სიცოცხლისხარსით მოგლიჯეს ჩემი ბუდე, დასტაცეს უსარმძასარი კლანჭები ჩემ ბარტყებს. გული სისხლით მევსებოდა, მხრები არ მოსტყვონ, ან ფეხები მეთქი. ისინი კი ხარობდნენ. მას აქეთია, გული მკვდარი მაქვს, მუშინიან, ვაი თუ ამ შვილების დაფრენსაც ვერ მოვესწრო! სულ იმის დარდში ვარ, არ მომწარონ მეთქი... რომ იცოდეთ, დეიდა-ჩემო, რა მშვენიერი შვილები მეყვან, სამეცნავედ ჩემი ზაწია ქალი—ჩემი კოპწია, ჩემი სწრაფია, ცქვიტუნა... ჩემი მოუსვენარა... რატომ არ გუნახე ერთი, დეიდა-ჩემო?

— როგორ არა გნახავდი, მაგრამ მოცლა არა მაქვს, ჩემო დისწულო, მოცლა! ესლაც, არ დაიჯერებ, დილას აქეთია ჰირში არაფერი არა მქონია. გამხელდა საჭმლის ჰოვანა. ეველა ჩიტი, დიდი და ჰატარა, საჭმელს ეძებს შვილებისათვის, ისეთი დროა. ჭია-ღუები გაემძაკდნენ, ბაღას-ბუღასებში დამკრებიან და იმალებიან, ან მოიმკვდარუნებენ თავს და მე კი არ ვიცი გამოცნობა, რომელია სამდეილად მკვდარი და რომელი არა... სუ!.. რაღაც სმა იყო. კი არ მოგკვებარენ ის ორ-ფეხაბები...

ბედურები შესდგნენ, მიიხედ-მოიხედეს და გაიწმინდეს სისკარტები.

— აჰ, მომეხვენა, არავინ არ არის, აი, ამისთვის მუშინიან აქეთ წამოსვლა,—დაუმატა უფროსმა ბელურამ.

— მეც, დეიდა-ჩემო. კი არ მინდოდა აქეთ წამოსვლა, მაგრამ ვერ ვიძოვნე საჭმელი. მეც არაფერი მიჭამია დღეს. ჩემ თავს ვიღა ჩივის, ჩემი უფროსი ბიჭიკო, ჩემი სწრაფიაც უჭმელი მეყვს. გასჭირდა ცხოვრება, მეტადრე ჩემისთანა წვრილ შვილისთვის. შენ რაღამდენი გეყვს, დეიდა-ჩემო?

— მეც შენსავით ოთხი შეავს. უწინ მეც ბეკრად მგებულნი
ბოდა, მაგრამ ჩემს შესობლად თავივსა ბუდაბს... წარმოადგინ
ნე, ცხრა შვილი ჰქვავს...

— ცხრა!.. ღმერთო დიდებულო, როგორ არჩენს, როგორ
ამდენს?! გაკვირვებული ვარ, სად მოუღობს საჭმელს? ან იქ
ნება, იმათ არ ემტერებიან ის ორ-ოცნა ცხოველები?!

— ბიჭები? ოჲ, როგორ არ ემტერებიან. შარშან ისეთი
საცოდაობა ვნახე. ახლოს მქონდა თავმჯავსთან ბუდე... მე-
ტად მხიარულია, ბუდესაც იმიტომ ვამენებ ხოლმე იმის ახლო.
ჰო, იმას მოგანსენებდი, ისეთი საცოდაობა ვნახე... მოკლეს
შურდულით ჩემი საბრძლო შესობელი და შვიდი მშვენიერი
ბარტეი ჩემ თვალის წინ უმოწყალოდ დაიხრცა შიშხილით.
იმათი საცოდავი ჯეივილი რომ გამახსენდება... როგორ უმა-
ხდენ ღედას... ესლაც გული მიტირის...

— ღმერთო, დაიფარე ჩემი შვილები ამისთანა უბედურე-
ბისაგან! — სთქვა უძროსმა ბელურამ და განავრძო: — არა, ის
მიკვირს, დეიდა-ჩემო, რადა გევახს ამდენი მტერი? ვის რას
ვუძავებთ? რა არის, ერთი-ორი დღე ჩვენც გავისაროთ, ვიც-
ხოვროთ, დავსტებეთ შხის შუქის ცქერით... აჰა, რა მშვენიე-
რი მარცვალი ვიპოვე... ჩემ სწრაფიან წაკულებ ამას... რა
მიამა შენი ნახვა, ჩემო დეიდავ, ცოტა კი დამიკვირანდა საჭ-
მლის წადება, ლაპარაკში გავერთე. დეიდა-ჩემო, რა შვი-
ლები შეავს, რა შვილები!.. როდის შედირსება, ერთი მო-
ხიტდენ და დავაფრინო... აბა მშვიდობით, ჩემო დეიდა, რო-
გორ გავასარებ ჩემ ზირმხო ბიჭიკოსს ამ დიდი მარცვლით!..
შენც მოდიხარ? რა საუცხოო მარცვალი გიმოვნიდა...

„სუუ“ გაისმა ჰბერში.

— ჯეივ, ჯეივ, — დაიჭვივლა უფროსმა ბელურამ და სწრა-
ფად აფრინდა.

— მოვარტევი შურდული!— დაივირონ ერთმა ბიჭმა.

— მოვარტევა, მოვარტევა! რა უთხარად მოვარტევა!— უვირონ დნენ სსუკებიც და ზატარა ბიჭები ჟივილ-სივილით გაჭქანდნენ სანაგვისაკენ, სადაც ფრთებ გაძლილი, ფეხებ გაფშეკილი, გულ-დაღმა ეგდო ხვენი ნაცნობი ზაწია ბელურა. იქვე ეგდო სწრაფიასათვის წასადები მსხვილი ქერის მარცვალი, მავრამ ბავშვებს ის არ შეუძნევიათ. ბავშვები მხიარულად კლეჯდნენ ერთმანეთს ხელიდან ზაწია ნაცარა ჩიტუნას და მოვარტევამ ადგილს უსინჯავდნენ.

ნინო ნაკაშიძე.

ვირის ჩივილი

ქირმა სთქვა: რად დავიბადე
 მე ესე უბედურობა,
 სუ ეკვლა ჩემსე ურილობს ვაპვრს:
 ქართველი, ლეკი, ურია;
 მოუსსნელი მაქვს კურტანი,
 ვადამატკავდა ზურგია.
 მებბლე მტვირთავს მძიმედა,
 ჩემით მოიგო ფულია;
 მუდამ დღე აკიდებული
 დავდივარ დატვირთულია,
 მომდევს და „ჭაჭეს“ მემხნის,
 არ ფიქრობს: შიან, სწუურია.
 ცემით მაქვს დაწველულებული
 მებალი, რბილი და უურია;
 გომურადა მაქვს საქათმე,
 არ აოხრია კარია.
 მიმიუვანს, მაგრად დამახამს,
 მიბერავს ეინვა-ქარია;
 შვილი შიმშილით მიკვდება:
 „დგდილო, ძემე შწუურია.“

რძე არ მიდგია, რა მივცა,
 ტყავად შეძახსა ცურია,
 მე ბევრი ვეღარ გავუძელ,
 ერთს თვეს ამომძვრბ სულია,
 დამრჩა ზატარა ხოხორი,
 თბოლი დახვრულია.

ვლენი შაქრო გავნიძე

თოვლის ფიფქი

თარგმანი

ობის წინა ღამეა. ჭებრში ნამქერი ტრი-
ლებს, ცა შავად ჩამოსწოლია ქვეუბნას
და ჭეინავეს, სიძინლად ჭეინავეს! ციდან
მონადეხნი წმინდა, მსხვილი ცრემლები
ჭებრშივე იუინებიან და თეთრ ფერფლად
იმლებიან მიწაზედ. ბორბტი ქარი კი
არ უსვენებს: დაჭებრავს შეუბრძლებლად,
ჭეინავეს, ერთმანეთს ახლის და ატრი-
ლებს ცივ ბურუსში.

ერთი ცელქი თოვლის ფიფქი გამოუსხლტა ხელიდან
თავის მტარვალს და შეძინებული მძევნიერ სასახლის სარკის
ფანჯარას მიკერო. ტებილი საკრავის სმა და მსიბრული ჟივილი-
სივილი შემოესმა. ცნობის-მოკვარე ზატარამ შეისყა ფანჯა-
რამი და იმისთანა მომსიბლავი სურათი გადაეძალა თვალ-
წინ, რომ სრულობით დაავიწყდა განსაცდელი. ხედავს ფიფქი
მდიდრულად მართულ ოთახს, შუაში ამართულა მწვანე ნამდვის
ხე და ამაყად გადაუძლია ათას ფერად შემკული ტოტები. ხის
კარმეო ცეკვაობენ და ჭეინავეს ღამაზედ დართული ბავშვები.

კარეკანი ბრწყინვალეობა და სიმდიდრე თავისებურ ელფერს
სდებდა ამ ოთახს. იკრძნო ეს ფიფქმა და მისი ზატარა გუ-

ლი მოიკუმმა, შესცივდა ფიფქს, შესცივდა ისე, რომ გაიყინა. სასწრაფოდ მოძორდა ამ ნებერთა სადგომს და შეუერთდა ამხანაგებს.

დიდხანს ინაპარდა ჭებრძი და ბოლოს დაღლილი მიუ-
სვენა ერთ ჰატარს სახლის ძქრლად განათებულ ფანჯარას.
შეიკვდა ოთახში და ახლა სხვა სურათმა მოიცვა მისი უურად-
ღება.

ხედავს ფიფქი სუფთად, თუძცა ღარიბად, მოწუობილ ოთახს.
შუაში სწეცაკ სუფრით დაფენილი მაგიდა სდგას, გარს შემოსს-
დომიან თეთრ წვერს დარბაისელი სახლის ჰატრონი, მისი მოხუცე-
ბული ძეუღლე და მოხუცი სტუმარი—მკ საფრი. ალერსიანად შე-
ჭურებენ მოხუცი მანძინძლები თავიანთ სტუმარს და სთავაზობენ
უბრალო ღარიბ ვახშამს. კუთხეში, მაცხოვრის ხატის წინ,
ციმციმებს წმინდა სახთელი და ჭფენს ოთახს თავის წმინდა,
მოღურჯო ნათელს. ღმობიერებით და სიუპარულით გადმოჭ-
ურებს მოხუცებულებს მაცხოვარი და მძვენიერი, ღვთაებური
ღიმილი ჭკრთის მის მშვიდ, კეთილ სახესედა.

ოთახი მოცულია რაღაცა სიწმინდით, აქ თვით სიუპარულს
და მძურ გრძობას დაუძეარებით თავიანთი საძეფო.

იგრძო ეს ჰატარს ფიფქმა და მისი სიცივიტ მოკუმმუ-
ლი გული გაბთბა, გაღსვა და თეთრი ფიფქის მაგიერად
ფანჯარასე გადმოგორდა მსხვილი წვეთი, წმინდა, ვით ცრემლი
უძანკო ხვილის ურძისა.

5 — ური.

მელია და კურდღელი

(ჩინური ზღაპარი)

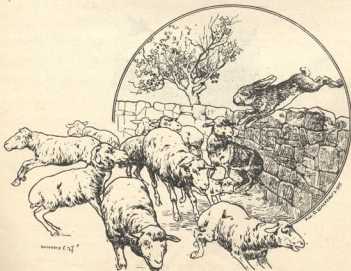
ქ

რთხელ მელა კურდღელს შესვდა.

— იცი, უურ-გრძელაჲ, — უთხრა მელამ, — შენი ქვეყანაზედ არავის ეშინიან.

კურდღელმა ჰკითხა: — შენი, მელიაჲ, შენი ვიღას ეშინიან?

— ჩემი ვეელას ეშინიან, — მიუგო მელამ. — სეგაჲ, რამოა დენა კუდი მაქვს: ვინც შორიდან დამინახავს, ჰკონია მგელი მოდისო.

— დაუნაძლეკდეთ, რომ ჩემიც ეშინიანთ, — უთხრა კურდღელმა.

წავიდნენ ერთად. ერთგან ფარესში ძიული ფარა ^{ცხვარი}
 ნახეს. კურდღელმა ისკუზა, ღობესედ გადასტა და ცხვარს
 შუაში მოექცა. ცხვარი დაფთხა, წამოიძალა და აქეთ-იქით გაი-
 ფანტა. ამის დანახვაზე კურდღელს ძალიან გაუსარდა, ეგონა
 სანამღერა მოვიგეო. დაიწყო სარხარი და იმდენი იცინა,
 რომ ტუჩი გაუსკდა.

მას შემდეგ არის, რომ ეველა კურდღელს ტუჩი თითქოს
 შუაზე აქვს გაყოფილიო...

ოლეგა ბეჟანიშვილი

მირიანიდან ვახტანგამდე

ქართველების გაქრისტიანება სწარსულებს ეკალივით ესო-
 ბოდა გულში. რატომ? იმიტომ რომ ქრისტიანობამ
 დაგვიანლოვა ბერძნები და დაგვაძმორა სწარსულები.
 სწარსულებს ძალიან უმინოდათ: არ დაუძგობრდნენ ქართველები
 ბერძნებს და შეერთებულის ძალით ჩვენსგან არ გამოიღაძქრონო.

ასეც რომ არ უოყილიყო, სწარსულები მაინც სულ იმის
 ფიქრში იყვნენ, საქართველო სელში საეკდრათ და მივ თავი-
 სუფლად გაგვრცელებინათ თავისი ენა და საწმუხროება, რომ
 მოძავაღში ქართველები ვასწარსულებულიყვნენ და საქართველოს
 ნიადაკი სწარსუთის ნაწილი გამხდარიყო. ამას ფიქრობდნენ,
 მაგრამ თან ძალიან ფრთხილად იქცეოდნენ. აი მაგალითი:

მეოთხე საუკუნეში გამოვსაზნა სწარსუთის მეფემ დიდი
 ჯარი საქართველოს დასამორწილებლად და დასანარკავად. მიუ-
 კება მტრის ჯარს ჩვენი მეფე, მაგრამ დამარცხდა. დამარცხე-
 ბული მეფე მოვალე შეიქნა სწარსუთის მეფისთვის ხარკი ეძ-
 ლია.

მართალია, სწარსუთის მეფემ საქართველოს ხარკი დაა-
 დვა, მაგრამ მაინც კიდევ ისე შეატრად არ მოქცეულა, როგორც
 სხვები იქცევიან: არც შეუობა მოუსწია ჩვენში და არც ჩვენს
 შინაურ საქმეებში ერეოდა; მხოლოდ სცდილობდა გაგვრცელებინა
 საქართველოში თავისი სჯული, თუ კი ვინმე თავის სურვი-
 ლით მიიღებდა; ძალას კი ვერვის დაატანდა.

ენის და სარწმუნოების გასაზრცელებლად სწარსელებს დათსაქართველოში ქურუმები ანუ თავისი ძღველები. ეს ქურუმები, თავის დროსად, ვაძურობასაც ეწეოდნენ სწარსეთის მეფესთან, ესე იგი საიდუმლოდ ატეობინებდნენ თავის მეფეს, თუ რა ხდებოდა საქართველოში ან ქვეყნის საკეთილოდ ან სწარსელების წინააღმდეგ. ეს იყო მიზეზი, რომ ქართველებმა ერთობ შეიძულეს სწარსელები და მხოლოდ დროს ეძებდნენ, რომ თავიდან მოეძორებინათ მათი ბატონობაც და ქურუმებიც. ასეც მოხდა.

მესუთუ საუკუნეში მეფემ არჩილმა მიუსია ქართველები ჩვენში მეოფ სწარსელებს, გაძევა საქართველოდან და სარგხედაც უარი განაცხადა. გაძევებულმა სწარსელებმა იხივლეს თავის მეფესთან: საქართველოში სწარსელებს აღარ ეცხოვრება, თუ რამ ღონისძიებას არ მიიღებთო. გაბრაზებულმა სწარსეთის მეფემ გამოვზახნა საქართველოსად დიდძალი ჯარი. წინ მიუგება მოუხატეებელ სტუმარს მამაცი არჩილი, ეკეთა და საოცრად დაამარცხა. დამარცხებულმა და შერცხვენილმა მტერმა იბრუნა ზირი და გაიქცა. მობრუნდა გამარჯვებული მეფე და დიდის ზეიმით გადაიხადა სწარსელების დამარცხება. ასე დაუსრულებელი იყო სწარსელების და ქართველების ომი ერთმანეთთან: სწარსელებს უნდოდათ მოესწოთ ჩვენი ერი, ენა და სარწმუნოება; ჩვენ კი იმის სრუნვაში ვივადით, რომ დაგვეცვა მათგან ჩვენი ენა, ქვეყანა და სარწმუნოება.

არჩილის შემდეგ ცუდი დრო დაუდგა საქართველოს: მთელი ჭოროხის სეობა ბერძნებმა ჩაიკდეს ხელში, აღმოსავლეთ საქართველოს კი აწუსებდნენ სწარსელები და ოსები. ოსებს მხარს აძლევდნენ ჩერქეზები ანუ ჯიქები და ხაზარები. სად სცხოვრობდნენ ხაზარები? ხაზარები სცხოვრობდნენ კავკასიონის მთის გადაღმა, რუსეთისკენ.

ამდენმა მტერმა ერთობ შეასუსტა ქვეყანა. ჩვენი სინუსტით ისარგებლეს სწარსელებმა, შემოვიდნენ და ისევ დაიწვეს ჩვენში თავის ენის და სარწმუნოების გავრცელება.

ეს ხანა გაგრძელდა ვანტანგ გორგასლანამდის.

არგონაველების აზვავი

(დახასრული)

არგონაველები მშვიდობით მივიდნენ კოლხიდაში, ნავი მდინარე ფაზისში (რიონი) შეიუფანეს და გაახერეს. რამდენიმე არგონაველი ნავზე დარსა; იაზონი, ზოლიდევეკესი და ბეერი სსვა კმირი ნაზირსე გადავიდნენ და წავიდნენ ქალაქში, სადაც მეფე სცხოვრობდა. კოლხიდის მეფეს აეტესი ერქვა; მეფე აეტესს ერთი ქალიშვილი ჰქადა, სახელად მედეა.

— მეფე ჰელისმა გამოგვკვანა ოქროს მატელისათვის და ვთხოვთ მოგვცეთო, — უთხრა იაზონმა აეტესს.

აეტესს არ უნდოდა ოქროს მატელის დაკარგვა, მაგრამ ჰირდაჰირ ვერ უთხრა უარი იაზონს: ჰირობა ისეთი იყო, რომ, თუ ვინმე მივიდოდა საბერძნეთიდან ოქროს მატელისათვის, უთუოდ უნდა მიეცათ.

— ოქროს მატელი მენი იქნება, მაგრამ ჯერ რკინის ხარები უნდა შეაბა გუთანში, მიწა მოხნა და გველეშაპის კბილები დათესო, — უთხრა აეტესმა იაზონს.

ეს რკინის ხარები ღმერთის ჰეფესტოსის გაკეთებული იყო; ისინი დადიოდნენ და მოძრაობდნენ როგორც ნამდვილი ხარები, მაგრამ ცხვირ-პირიდან ცეცხლის ალი გამოდიოდათ და ჩვეულებრივ ხარებზე ბევრად ღონიერები და ავები

ივენენ. მათი საცხოვრებელი სახლი დიდ ქვებისა და რკინის ნისაგან იყო გაკეთებული და აქ რკინის ჯაჭვები იყვნენ დაბმული.

გველეშაპის კბილები კიდევ უფრო საშიში იყო: თუ ვინმე დათესდა, მიწიდან რკინის კაცები ამოვიდოდნენ შუბებითა და ხმლებით და დაბთესველს უთუოდ მოჭკლავდნენ.

კოლხიდის მეფის განსრახვა იყო იაზონის დაღუპვა: თუ რკინის ხარებს გადურჩებოდა, რკინის კაცებს სომ უთუოდ უნდა მოეკლათ.

მეფის ქალიშვილმა შედეგად ნახა იაზონი მამასთან, ძალიან მოეწონა ახალგაზსდა მამაცი ბერძენი და შეებრალა, მამის განსრახვა რომ შეიტყო. შედეგად ჯადოქარი იყო და იცოდა სსვა და სსვა წამლების მომზადება; ხაჯდა ეტლში, რომელშია მთაც მფრინავი გველები იყო შემბული, გაჭურინდა ტყეში, მთასა და ჭალებში, წყაროებთან მოჭკრიფა ბალახები და შეამზადა წამალი; შემდეგ მივიდა იაზონთან, მამამ არ იცოდა ისე, მიუტანა წამალი და უთხრა:

— ეს წამალი წაისვი სასეზე, სელებზე და ფეხებზე; წაუსვი შენ იარაღსაც — ფარს, ხმალსა და შუბს და ხურაფრის გეძინია.

იაზონიც კვრე მოიქცა და ერთის დღის განმავლობაში ვველა თავის ამხანაგებსე ღონიერი გახდა; ცეცხლი მას არ კვიდებოდა, რკინა ვერ დასჭრიდა და ვერც მის იარაღს რასმე დაუშავებდა; მისი ხმალი და შუბი კი ვველივით სჭრიდა რკინას.

დანიშნული იყო დღე, როცა იაზონს რკინის ხარები უნდა შეებდა და გველეშაპის კბილები დაეთესა. დილას შის ამონკლამდე მოვიდა მეფე აეტესი თავის ქალითა და კარის კაცებით დანიშნულ ადგილზე და ტახტზე დაბრძანდა; ბევრი ხალხი მოვიდა ქალაქიდან საუურებლად, უფრო ახალგაზდანსი სეებზედაც ავიდნენ, რომ უკეთ დაენახათ, რაც მოხდებოდა.

იასონმა ერთხელ კიდევ წაისვა მედვას წამლი, ნათქვამი ჰქონდა, და მივიდა დანიშნულ ადგილზე. გააღეს კარები თუ არა, იასონი უშიშრად შევიდა რკინის ხარებთან, მოხსნა ჯაჭვი, რქებში ხელი წაავლო და გარეთ გამოიყვანა. ხარები სასარლად ბლადენენ, ცსვირიდან და ჰირიდან აღს აურქვევდნენ და ისეთი კვამლი დადგა, თითქოს მთელი სახლი იწვოდა. გახარებული იყო ბოროტი მეფე აეტესი, მაგრამ ბევრი მხურებელი შეწუსებული იყო: ხედავდნენ, რა მძევნიერი და მამაცი ახალგაზდა იყო იასონი და ეშინოდათ მის დაღუჭვისა: არ იცოდნენ, რომ მედვა მას ესმარებოდა. იასონმა მაგრად დააწვა ხარებს რქებზე და თავები მიწაზე დაადებინა; ხარები გაძლიანდნენ, მაგრამ იასონი ისე ძლიერი იყო, რომ ორივე დაახოქა.

გუთანს, რომელშიაც უნდა შეება ეს ხარები, სულ რკინისა იყო; იგი მოიტანა ზოლიდეკესმა, უღელი კისერზე დაადო და რქებზე რკინის ჯაჭვი მოახვია. როცა ზოლიდეკესმა თავისი საქმე გაათავა, საჩქაროდ განსე გადასტა. იასონმა ერთი ხელი ჯაჭვს ჩაავლო და მეორე გუთანს; ხარები წამოხტნენ და გაქცევა დააპირეს, მაგრამ იასონს მაგრა ეჭირა ჯაჭვი და ხარებიც ნელ-ნელა წავიდნენ; შუადღემდე იასონმა მოხსნა მთელი ის ადგილი და ხარები გამოაშუვა. ესენი ისე შეშინებული იყვნენ, რომ მოჭკურცხლეს, როგორც ნაცემმა კატამ იცის ხოლმე; გაიქცნენ მთებისაკენ, უკან არ მოუხედნიათ ისე, და ტუეს ცუცხლს გაუჩნდნენ, რომ ღმერთი ჭკუესტოსი არ მოსულიყო და არ წაეყვანა.

რაკი ადგილი მოხსნული იყო, იასონი მივიდა მეფე აეტესთან და მოსთხოვა გველეშაპის კბილები. აეტესმაც გადასცა მთელი ჩაფსუტი (იგივე სუჩი) ამ კბილებისა. იასონმა გამოართვა, მივიდა დახსნულ ადგილში და ეს კბილები იქითაქეთ მოახნა; შემდეგ აიღო დიდი კეტი, დაამტვრია დიდი ბელტოები და სახნავი მიწა გაასწორა, როგორც მებაღეები შვრებიან ხოლ-

მე დათესვის შემდეგ. იასონი დაიღალა ამდენ მუშაობის შემდეგ და საღამომდე იწვა დასასვენებლად.

მზის ჩასვლისას იასონი ისევ დაბრუნდა ნათეს ადგილზე და ნახა, რომ მიწიდან რკინის კაცები ამოდირდნენ; ზოგი თითქმის სულ ამოსული იყო, ზოგი მუსლებამდე მიწაში იუვნენ, ზოგიც მკერდამდე და ზოგისაც კი მარტო თავი მოსჩანდა. ვინც სულ ამოსული იყო, მოძრაობდა, კეცსა და ხმაღს აქეთ-იქით აქნევდა და იასონისაკენ მოიწვევდა.

იასონი ისე მოიქცა, როგორც მისმა მეგობარმა მედვამ უჩინა — აიღო დიდი ქვა და ამ რკინის კაცებ შუა ჩაბჯდო; როცა ამათ ეს ქვა დაინახეს, უკვლამ მას მივარდა; ალბად, ძალიან ლამაზი მარძმარილოს ქვა იყო. რაკი უკვლამ მის ადუბას სცდილობდა, ჩხუბი მოუკვიდათ და ერთმანეთს დაერივნენ ხმლებით, შუბებით და კეცებით; რომელი რკინის კაციც მიწიდან ამოვიდოდა, იქითკენ მირბოდა და ჩხუბობდა. ამასობაში იასონი თავებს სწორდა იმათ, ვინც კი ნახევრად იყო მიწიდან ამოსული. ამ გვარად გაიჟლიტნენ უკვლამ ეს რკინის კაცები და მეფე აეტკესი ძალიან ბრახობდა; სმაკიეროდ ძალიან გახარებული იუვნენ მედვამ, იასონის ამხანაგი გმირები და სხვა მკურნალები.

მეორე დღეს იასონი მივიდა აეტკესთან და მოსთხოვა ოქროს მატელი. მეფემ არ მისცა — მეფე მოდი და მოგცემო; გულში კი იასონის მოკვლა გაიფიქრა. მედვამ შეატკობინა ეს იასონს და თან უთხრა:

— შენ თითონ უნდა წაიღო ის ოქროს მატელი, თორემ მამახეში არ მოგცემსო.

ოქროს მატელი ჩამოკიდებული იყო ერთ დიდ მუხასზე; ამ მუხის ძირში იწვა დიდი გველეშაბი, რომელსაც არასოდეს არ ეძინა; ვინც კი მივიდოდა ოქროს მატელის ხელის შესახებად, უკვლამ შესწამდა, გარდა მეფე აეტკესისა; ამასთან ეს გველეშაბი უკვდავი იყო, მას ვერაფერს მოჰკლავდა.

ამიტომ შედეგად სხვა სერსს მიჰმართა.

გველეშაპს ძალიან უგვარდა თურქე ტყბილი ჰურები; შედეგად დაამწადა ბევრი ამისთანა ჰური და შიგ დასამინებელი წამალი ჩაურია. იასონმა წაიღო ეს ტყბილი ჰურები და გველეშაპს დაუუარა; ესეც ვერ მისუდა ეშმაკობას, ხარბად დაუწყო ჭამა და მაშინვე ჩაეძინა. იასონსაც ეს უნდოდა: მივიდა ბუხართან, ჩამოიღო ოქროს მატელი, გახვია თავის მოსასხამში, რომ არავის დაენახა, და გეშე მიიტანა. გეშე მივიდა შედეგად, გახდა იასონის ცოლი და მასთან ერთად საბერძნეთში წავიდა.

გაიგო ეს ამბავი აეტესმა და მდეურები დაადევნა; მაგრამ არგონაველები ესლა სულ სხვა გზით წავიდნენ და მდეურებმა ვერა გაიგეს რა მათის კვალისა. აეტესი ძალიან ცუდ გონებასედ იყო: დაჰკარგა ოქროს მატელი, რკინის ხარები, გველეშაპის კბილები და ქალიშვილიც და ეველა მას დასცინოდა.

ხანგრძლივის მკვარობის შემდეგ არგონაველები მივიდნენ თავიანთ სამშობლოში. შედეგად ახალგაზდობა დაუბრუნა იასონის ძამას ესონს.—ჭაღარა თბა ისევე გაუშავდა, კბილები სელახად ამოუვიდა და ძაღლიანეც მოემატა; ზელიასი მოჰკლა და და მის მაგიერ ესონი გაძევა და დიდხანს იცოცხლა კიდევ.

ნ ა რ ე ვ ი

ატლანტის ოკეანის ზოგადი საკუთარი. მოგვყავს ცნობანი, რამდენი საზოგადოებრივი მიაქვს დიდ სომხლდს 6 დღის საზღვრად ნიუიორკიდან ლივერპულს ანუ ჰებერს: დასაღვეი წყადი 425 ბოიკა, კვერცხი 2083 ღუქინი¹⁾, ბოსტნეული 12000 კილოგრამი²⁾, დამარილებული სორცი 2250 კილოგრ., თევზი 6000 კილოგრ., ფრინველი 2000 კილ., სორცი 1600 კილ., ღვინო, ლუდი და სხვა სასმელი 24880 ლიტრი³⁾, კარტოფილი 35000 კილ., ვინული 33 ბოიკა. ამ გოდობით სომხლდს მიჭევს 1800 კაცი, როგორც მკვაზრი, ისე სომხლდის მსახური. საზოგადოებრივი ესეა გამომანგარიშებული, რომ ვინიცობა რაიმე შემთხვევით სომხლდი თავის დროსად არ მივიდეს, კიდევ 6 დღეს კეთს სასრდო.

* * *

მოდარაჟი გვილიანი. ცვილონის კუნძულსად კობრის ჯიშის საზარელს, შხამიანს გველებს ადგილობრივი მცხოვრებლები ძაღლებით სასლში აჩვენებენ, დარაჯობას ასწავლიან. გველები სასლში და მის კარმიდამოსად თავისუფლად დასცურებენ, უგლიან გარს ეზონს და ჰეარბულობენ ერთგულად. უცხოთათვის საზარელნი შინაურებს სულ არას ავნებენ.

1) ერთი ღუქინი 12 კვერცხია.

2) ვირვანკა უდრის თითქმის ნახევარ კილოგრამს.

3) ათი ვედრო უდრის 128 ლიტრს.

აი, ერთი ვეროპიელი მისწიონური როგორ ავკვირვებს ასეთს გველს: „შინახავს ბევრჯერ, როგორ შეძოსულა და ავკვირვებს“
 ლა ჩემის ოთახიდან. გამოკითხვებით, მუდამ მოუსვენრად ვგრძნობდი თავს, ვშიშობდი, რადგან კობრის შხამი სასიკვდილოა. გამოვიდოდა სოფლმე სახლის ქვეშ ამოხეშებულ ხვრელიდან შხალოდ მამინ, როცა სახლში არა სვეულებრივი რამ ახალი ამბავი მოხდებოდა. სისინით აბრიალებდა თვალებს უკმაყოფილოდ, რომ მოულოდნელად შეაწუსეს. ეტეობოდა ნათლად, რომ გველი ჰატრონებს კარგად სცნობდა და ერთგულადაც ესარჩლებოდა, ისევე, როგორც ჰატრონები გველს. იმიტომ სცემენ კიდევ დიდს ჰატრეს გველს, რომ სჯერათ — სიკვდილის შემდეგ ზოგიერთის სული გველს ესტუმრებაო. ამიტომაც უსარიანთ, როცა ოჯახის რომელიმე წევრის სიკვდილის შემდეგ გველი გაჩნდება სახლში — ეს უთუოდ შვედრის სული დაგვიბრუნდაო და დიდს ჰატრეს აძლევენ: აჭმევენ და ასმევენ რქესა და გველიც ხელ-ხელა ეხვევა საღვთის ცხოვრებასაო.“

სასაღისო სამუშაო და გასართობი

„კაკა-მალულა“

(ალ. მგებლიშვილის რეჟულიდან)

ამის თამაშობა ღამე იცინან.

ერთი მოთამაშეთაგანი კენჭით ანუ წნება-ყოფლობით დარჩება ბინაზე და დასუჭავს თვალებს. დანარჩენნი დაიძალებიან. თვალდასუჭული ახსნის თვალებს ქაშინ, როცა დამალულნი დაუძახებენ: „ხართოვინა“. ბინაზე დარჩენილმა უნდა იზოვნოს დამალულები. დადის და ძღერის:

„კკკმ ძალულა,
ნეტავ სად დამალულა!“

თუ იზოვნა ვინმე, დაიძახებს: „ქეთო, ქეთო, კოდორს უკანა ხარ“ ანუ რა სახელიც ჰქვია და სადაც არის დამალული. ამის შემდეგ გაექჩნება ბინისკენ. ნაზოვნი გამოუდგება დასაჭერად, თუ ბინამდის დაიჭირა, წავა ისევ დასამალად, თუ ვერა და დარჩება ბინაზე ჩაჭრილი. თვალდასუჭული წავა ახლა სხუების ნაზოვნელად

ხანდისხან მოხდება, რო რამდენიმე დამალული ერთად გამოუვარდებიან დასაჭერად.

თუ ვერც ერთმა დამალულთაგანმა ვერ დაიჭირა, მის მაგივრად სხვა დაისუჭებს და თამაშობა ახლად დაიწყება.

დაჭერილად ითვლება, თუ სურგში ხელი მოარტება.

ეს თამაშობა შეიძლება ესეც: თვალდასუჭული იჭერს, დამალულები ცდილობენ არ დაეჭვონ. დაჭერილი რჩება ბინაზე, დაისუჭავს თვალებს, დანარჩენები დაიძალებიან.

ეს თამაშობა უფრო ქალებმა იცინან.

თვით-მოცეკვავი

(ფოკუსი)

საქართველო
საზღვროთა

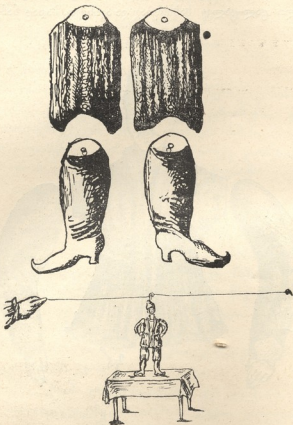
დასატული თვით-მოცეკვავი გაბაბრით წებოთი ანუ მოდუ-
ღებულის სასამებლით კარტონსედ და როცა გაშრეს, გამოსტერით
დასატული ცალ-ცალკე სასსრებად და აკინძეთ, სადაც ნახვენებია,

ძალით, რომლის თავები ორივე მხრით გამონასკვეთ (ნახე ფიგ.
№ 1). როცა შხად იუოს, ქუდის წვერში ქინძისთავი გაუეზ-
რეთ და მოუკაკვეთ ქინძისთავს თავი ჩამოსაკიდად.

ესაზრებოდა, როგორ უნდა წარმოადგინოთ ეს ფორმები
 შუა გულ ოთახში დასდგით სტოლი (ფიგ. № 2) და
 სტოლზე შემოდ იმ სიმაღლეზე, რაც თვით-მოცეკვავებს ბეჭს, ერთი
 კედლიდან მეორემდის შავი ძაფი გაბანოთ. ერთი თავი ამ ძაფისა

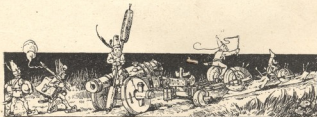
დამკრებული უნდა იყოს, და მეორე კი ხელში მიეცით თქვენს
 რომელიმე დამხმარეს და ეს უკანასკნელი კარს უკან მიშაღეთ.
 გაჭიმულს ძაფზედ მოცეკვავი რომ ჩამოჰკიდოთ, მეორემ
 თქვენმა მშველელმა ძაფს ხელი ჩამოჰკრას ლეკურის ხმის
 ტაქტზედ. მოცეკვავე გაცოცხლდება და ღამაზად ცეკვას დაიწყოებს.
 ეს ფორმის უფრო ღამა კარგი წარმოსადგენი

გ ა მ რ ც ა ნ ე ბ ი

ერთი თხა ძეგუდა ელაო,
ზურგზედ გაეკრა ენაო;
რასაც ის ენა იტყოდა,
ქვეყანა იჯერებდაო.

—
შვიდი ფიცხარი, შვიდად
შეკრული, ვერც შეფე
გახსნის, ვერც მისი ჯარი.

მ.ტ.

ამოცანების და უჯრების ახსნა:

მეხუთე ნომერში მოთავსებულ ასოების ამოცანის ახსნა ასეთია:
დ, ლ, ს, მ, ლ, ზ, უ, რ, ძ, დ, მ, ა, ლ, კ, ო, ა, ზ, ნ, ა.

დიდი ასოები მარცხენა მხრიდან რომ წაიკითხოთ, გამოვა: **დღე-
 ზრძილობა**; პატარა ასოები მარჯვენა მხრიდან რომ წაიკითხოთ:
ნაკადულს. ორივე ერთად: დღეზრძილობა ნაკადულს.

მეხუთე ნომერშივე მოთავსებულ უჯრების ამოცანის ახსნა
 ასეთია: ასოების გადასხ-გადმოსხმის შემდეგ უნდა გამოვიდეს: **სწავლა
 სინათლეა, უსწავლელობა სიბნელე.**

გამომცემელი კნ. ნ. ე. ქობულაშვილისა.

რედაქტორები { კნ. ე. ერისთავისა.
 ნ. ზურაბიშვილისა.

ქართული
ენობრივი

მომზადებული